

Mag ik u voorstellen aan de nieuwste hype in Nederland Milieuland: de korenwolf, tot drie jaar terug gewoon hamster genoemd, een voor de landbouw tamelijk schadelijk knaagdier dat bij ons alleen in Limburg voorkomt. De kranten staan er bol van, ministers worden er horendol over gezeurd, rechters en advocaten verdienen er een boterham aan, kortom, er is iets aan de hand. Wat is er aan de hand?

De hamster, *Cricetus cricetus*, is een middelgroot knaagdier dat in grote delen van Europa en Azië van nature voorkomt. Het dier leeft op lemige, kleiëge of loess-achtige bodems met een lage grondwaterstand (lager dan 1,20 m onder het maaiveld) en met een korte vegetatie. De steppes, puszta's en vergelijkbare gebieden in Centraal Europa zijn de voorkeurshabitat. In gebergten boven 400 m komt de hamster niet voor, het is dus een typisch laagland-dier. Ook

in Nederland komt de hamster voor, en door de combinatie van lemige bodems en lage grondwaterstand kan dat alleen in sommige delen van Limburg: de rest van Nederland is óf te zandig of te venig, óf te nat, óf te bossig, óf combinaties daarvan. Bovendien bevindt Limburg zich aan het alleruiterste van het uiterste van het verspreidingsgebied, en dat is meestal een tamelijk kwetsbaar gegeven. Er is maar zeer weinig voor nodig om de randjes van een verspreidingsgebied iets in de ene of de andere richting te doen verschuiven. Het is zeer de vraag, bovendien, of de hamster eigenlijk wel van nature in Nederland thuishoort. Vermoedelijk heeft de soort zich in Limburg, aangrenzend België en Duitsland kunnen vestigen nadat de kleinschalige landbouw er de juiste omstandigheden voor schiep. Dat zal dus in de IJzertijd of de vroege Middeleeuwen geweest moeten zijn. Als dat klopt, is de hamster net zoiets als de stadsduif of

Museumnieuws

Opening Tiempo Oceano

Met ruim 150 belangstellenden was het gezellig druk tijdens de opening van de tentoonstelling TIEMPO OCEANO op vrijdagavond 15 oktober. Kunstverzamelaar en voorzitter van de Rotterdamse Kamer van Koophandel, de heer J.N.A. van Caldenborgh sprak in zijn openingstoespraak lovende woorden aan het adres van de directeur van Zarf Trust Corporation, Hans Versluis, die de kunstenaar Leonardo Scacchi

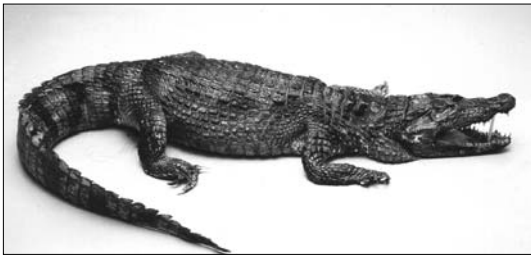
op Ibiza ontdekte en - samen met zijn werk - naar Nederland haalde. De keuze om TIEMPO OCEANO in het Natuurmuseum te organiseren, was volgens van Caldenborgh 'zeer passend'. En inderdaad, de kleuren en vormen van het werk van Leonardo Scacchi zijn aan de natuur ontleend en met de plaatsing van zijn 'masterpiece' de terracotta zeebodem kreeg de vissenwand in de Parkzaal er een nieuwe dimensie bij.

Schoorvoetend betreedt men de terracotta zeebodem.

(foto: Kees Moeliker)

Kaaiman in de sloot

Op 25 juni 1999 ontdekte een nietsvermoedende wandelaar een dode krokodilachtige in een singel aan de Valkeniersweg ter hoogte van huisnummer 51 in Rotterdam-Zuid. Geen alle-daagse vondst in een stadsslootje. De media stortten zich dan ook gretig op dit voorval en natuurlijk verschenen er buurtbewoners voor de camera die wisten te vertellen dat het al geruime tijd 'niet pluis was in de sloot' en dat er opvallend weinig eenden rondzwommen. Het duurde nog twee weken voordat wij het kadaver via de Politie en per Dierenambulance binnenkregen. Men was er vanwege de mogelijkheid dat het om een beschermde uitheemse diersoort zou gaan, zorgvuldig mee omgesprongen. Helaas was het dier – in afwachting van de benodigde vergunningen – in een koeling (in plaats van een vriezer) opgeslagen en was hij bij aankomst in het museum zo rot als een mispel. Nu zijn we hier wel wat viezigheid gewend, maar toen – op zoek naar aanwijzingen over zijn herkomst – het scalpel in de buik van de brilkaaiman (*Caiman crocodilus*) werd gezet, moest het kelderdeurtje toch wel even open voor wat frisse lucht. Gelukkig gaf de maaginhoud een duidelijke aanwijzing omtrent de herkomst van de kaaiman: geen resten van eenden uit de sloot maar slechts één hagelwit kiezelsteentje van het soort dat men doorgaans aantreft in goudviskommen of terraria. Hoogst waarschijnlijk heeft deze 1.35 m lange brilkaaiman zijn laatste adem uitgeblazen in een badkuip of iets dergelijks en heeft de eigenaar er voor gekozen het stoffelijk overschot niet in de biobak maar in de sloot te kieperen. Vanwege de slechte staat en de triviale herkomst zal van aanwinstnummer 99-230 slechts de schedel bewaard worden.

Nu ook feestje voor peuters

Behalve het kinderfeestje 'Op onderzoek in het Natuurmuseum' is er nu ook voor de kleintjes (4-7 jarigen die nog niet vlot kunnen lezen) de mogelijkheid om een leuk en leerzaam feestje in het museum te vieren. Alles draait om de potvismoeder die haar kleintjes kwijt is. Ze hebben zich verstopt en bewaken elk een schatkist. De feestvierende kleuters zijn de sleutelbewaarders en in elke kist zitten opdrachten waarbij gepuzzeld, gekleurd, gevoeld, geluisterd of gespeeld moet worden. Alle spelletjes hebben met dieren en planten te maken. Als alle schatkisten gevonden zijn, worden de potvisjes naar hun moeder teruggebracht en krijgt iedereen iets lekkers te eten en te drinken en een cadeautje uit de oceaan. Het 'potvispartijtje' kan uitsluitend op woensdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur gegeven worden; begeleiding vindt plaats door een educatief medewerker. Kosten f 10,- per kind (maximaal 10 deelnemers). Reserveren is noodzakelijk: 010-4364222.

links:
De brilkaaiman van de
Valkeniersweg.
(foto: Kees Moeliker)

Lezing Waigeo Expeditie

Het bestuur van de Vereniging Natuurmuseum organiseert op dinsdag 23 november a.s. om 20.00 uur een lezing in de Hoboken Salon. Spreker is Hans Post en de titel van zijn met fraaie dia's geïllustreerde voordracht luidt: 'Waigeo Expeditie 1, op zoek naar een uitgestorven (?) vogelsoort'. Bent u nieuwsgierig waar Waigeo precies ligt, naar welke vogel Hans en zijn mede-expeditieleden Kees Heij en Frans Advokaat gezocht hebben, en of hij gevonden is? Kom dan luisteren en kijken. Iedereen is welkom.

tentoonstellingsagenda

tot nader aankondiging

REGIONATUUR

natuur en recreatie in het Rijnmondgebied

t/m 15 januari 2000

TIEMPO OCEANO

keramiek van Leonardo Scacchi

4 december 1999 t/m 2 april 2000

KRUIP UIT JE HUID

een sprookje voor kinderen vanaf 4 jaar

lezing

23 november 1999, 20.00 uur

'Waigeo Expeditie 1: op zoek naar een uitgestorven (?) vogelsoort' door Hans Post

De maag van de brilkaaiman
bevatte slechts één hagelwit
kiezelsteentje.

(foto: Kees Moeliker)